

MỐI QUAN HỆ GIỮA KẾ HOẠCH TIẾN ĐỘ THỰC HIỆN DỰ ÁN VÀ CHẤT LƯỢNG DỰ ÁN ĐẦU TƯ XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH

Dương Văn Bá¹

Tóm tắt: Quản lý dự án đầu tư xây dựng là một môn khoa học quan trọng trong lĩnh vực đầu tư xây dựng công trình. Nó có tính quyết định thành bại cho doanh nghiệp trong cơ chế thị trường, góp phần đáng kể cho sự phát triển đất nước, an sinh xã hội. Bài báo nêu lên những khái niệm về chất lượng dự án đầu tư xây dựng và lập kế hoạch tiến độ khi thực hiện dự án; mối quan hệ, tác động giữa chúng với nhau để công trình đạt chất lượng tốt hay không. Đồng thời nêu lên một số tồn tại, rút ra một số kinh nghiệm để giúp các nhà đầu tư chủ động khắc phục.

Từ khóa: *Lập kế hoạch tiến độ, chất lượng xây dựng công trình.*

1. Mở đầu.

Quản lý dự án đầu tư xây dựng là một nội dung quan trọng trong lĩnh vực xây dựng cơ bản; Nó là một trong những chiếc phao cứu cánh cho các nhà đầu tư. Quản lý dự án xây dựng là sự kết hợp giữa những kiến thức chuyên môn, kiến thức cơ bản về khoa học quản lý và hơn thế nữa là thực tiễn đã và đang xảy ra.

Quản lý dự án gồm 3 nội dung cơ bản là lập kế hoạch, điều phối thực hiện mà chủ yếu là quản lý tiến độ thời gian, chi phí thực hiện và giám sát các quá trình thực hiện nhằm đạt được các mục tiêu đề ra trong sự ràng buộc của nguồn lực và điều kiện tự nhiên.

Nguyên tắc quản lý dự án xây dựng là phải đạt được các mục tiêu đề ra:

- Bảo đảm và không ngừng nâng cao chất lượng dự án đầu tư xây dựng công trình

- Hoàn thành đúng kế hoạch tiến độ đặt ra.

- Giá thành chi phí thấp, lợi nhuận đạt được của nhà đầu tư cao.

- An toàn và bảo vệ môi trường, dự án hoàn thành môi trường được bảo đảm, phát triển bền vững.

Các nguyên tắc đó liên quan chặt chẽ với nhau, tác động lẫn nhau, một dự án đạt được chất lượng cao mang lại hiệu quả đầu tư cao góp phần làm cho xã hội phát triển và trực tiếp là những người tham gia dự án được hưởng lợi

cao.

Trong khuôn khổ bài báo này, tác giả muốn phân tích mối quan hệ giữa kế hoạch tiến độ thực hiện dự án và chất lượng dự án đầu tư xây dựng là hai nội dung liên quan chặt chẽ với nhau trong quản lý dự án xây dựng.

2. Chất lượng dự án xây dựng công trình.

Chất lượng dự án xây dựng là kết quả của dự án đầu tư xây dựng có đạt được mục tiêu, hiệu quả hay không nó là sự sống còn của nhà đầu tư, cũng như nhà quản lý đầu tư. Song nhiều người chưa hiểu chất lượng công trình một cách đầy đủ, chưa đúng bản chất của nó dẫn đến công trình đạt hiệu quả đầu tư thấp. Trong xây dựng công trình mới chú ý đến chất lượng của từng cá thể, từng bộ phận, mà chưa hoặc ít chú ý đến chất lượng tổng thể hay chất lượng của dự án công trình.

Trong quản lý các dự án xây dựng, cần hiểu chất lượng công trình một cách đầy đủ hơn[2;4], có thể tóm tắt như sau: Chất lượng công trình là sự đáp ứng các yêu cầu đặt ra trong những điều kiện được xác định. Nó bao gồm các yếu tố về:

- Sự phù hợp với quy hoạch trước mắt và lâu dài, quy hoạch phát triển kinh tế xã hội chung với quy hoạch vùng, quy hoạch của từng ngành, ví dụ: quy hoạch thủy lợi với quy hoạch giao thông, và quy hoạch xây dựng và phát triển nông thôn mới.

- Có đáp ứng được yêu cầu sử dụng không? Nhiệm vụ đặt ra có thỏa mãn không và hiệu quả sử dụng có đạt và vượt thiết kế hay không?

¹NCS Thuộc bộ môn Công nghệ và QLXD – Trường Đại học Thủy lợi

- Độ tin cậy có được đảm bảo, khi thiết kế và thi công đã áp dụng các tiêu chuẩn và công nghệ tiên tiến hay không?

- Độ an toàn khi vận hành công trình.

- Sự hài hòa và tác động đến môi trường.

- Công nghệ xây dựng và vật liệu sử dụng khi thi công.

- Tính xã hội và tính thẩm mỹ của công trình, công trình có được xã hội chấp thuận hay không? Và có phù hợp với tập quán phong tục của địa phương hay không.

- Có tính kinh tế: Suất đầu tư thấp, các chỉ tiêu kinh tế có đạt được như mục tiêu đề ra? Sử dụng vốn đầu tư có hợp lý hay không và việc huy động vốn có phù hợp với điều kiện của từng giai đoạn và địa phương.

- Công tác giải phóng mặt bằng, định canh định cư, được thực hiện tốt theo qui định của nhà nước được người dân đồng tình...

Đó là những tiêu chí cơ bản để đánh giá một công trình có đạt được chất lượng hay không? Những nội dung trên cần được thực hiện trên bản kế hoạch tiến độ thực hiện.

3. Lập kế hoạch dự án xây dựng công trình.

Lập kế hoạch dự án xây dựng công trình là việc tổ chức dự án theo một trình tự logic, xác định những công việc cần làm, nguồn lực thực hiện và thời gian làm những công việc đó, nhằm hoàn thành tốt mục tiêu đã xác định của dự án; Nó chi tiết hóa mục tiêu cần đạt tới của dự án xây dựng thành các công việc cụ thể và lập kế hoạch tiến độ để thực hiện các công việc đó trong các giai đoạn thực hiện dự án.

Nội dung của công tác lập kế hoạch dự án đầu tư.

- Xác định giai đoạn thực hiện dự án, mục tiêu cần đạt được trong gian đoạn đó và thời gian hoàn thành.

- Xác định các công việc, nội dung công việc cần phải tiến hành.

- Lập dự trù các nguồn lực cần thiết để hoàn thành các công việc theo yêu cầu đặt ra.

- Sự bộ lập kế hoạch tiến độ thi công và sự ràng buộc mối liên hệ công nghệ giữa các công việc với nhau.

- Lập kế hoạch ngân sách và dự toán cho từng hoạt động.

Bản kế hoạch lập ra phải phản ánh được quá trình triển khai dự án xây dựng và mục tiêu dự án đề ra

4. Mối quan hệ giữa kế hoạch tiến độ thực hiện dự án đầu tư và chất lượng xây dựng công trình.

Theo khái niệm chất lượng dự án đầu tư xây dựng công trình nêu trên thì quá trình xây dựng và lập kế hoạch tiến độ thực hiện các giai đoạn đầu tư đều có mối quan hệ chặt chẽ với nhau và có thể rút ra một số kinh nghiệm sau:

a) Đối với các dự án đạt và vượt tiến độ xây dựng:

Trong thời gian qua, nhiều dự án, công trình vượt tiến độ, mang lại hiệu quả kinh tế, xã hội cao như công trình thủy điện Sơn La hoàn thành sớm 2 năm, tiết kiệm gần 2 tỷ đô la, công trình thủy điện Sê San 3, 4, A Vương đã hoàn thành đúng tiến độ, góp phần quan trọng vào sự nghiệp phát triển đất nước và phòng chống lũ cho hạ lưu. Sở dĩ đạt và vượt kế hoạch tiến độ đề ra là do mấy nguyên nhân sau:

- Làm tốt công tác chuẩn bị đầu tư. Giai đoạn chuẩn bị đầu tư là giai đoạn khởi đầu, quyết định đến sự thành bại của dự án, đến hiệu quả đầu tư và chất lượng công trình. Trong giai đoạn này, cần nghiên cứu kỹ bản quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội, quy hoạch ngành... là cơ sở để lập báo cáo chuẩn bị đầu tư. Cần phải xây dựng kế hoạch chi tiết về khảo sát đánh giá dự án, lập và thẩm định dự án, xác định nguồn vốn và lựa chọn nhà thầu để thực hiện dự án.

- Trong giai đoạn thực hiện đầu tư: những dự án đạt được tiến độ và chất lượng công trình là lựa chọn nhà thầu tư vấn thiết kế, giám sát và thi công đều có kinh nghiệm và năng lực cao. Trong giai đoạn này, việc điều hành linh hoạt, năng động bám sát hiện trường, xử lý kịp thời, dứt điểm những phát sinh là rất quan trọng. Trong công tác điều hành, phải nghiêm minh, chặt chẽ theo các quy định hiện hành. Việc lập kế hoạch tiến độ thi công phải sát thực tế, phù hợp với khả năng cung cấp vật tư, thiết bị, điều

kiện tự nhiên và nguồn vốn cấp, tạo điều kiện cho nhà thầu, có lãi để đời sống người lao động được bảo đảm thì chất lượng công trình mới cao được.

- Trong giai đoạn đưa vào vận hành sử dụng, công tác nghiệm thu, bàn giao đã được tiến hành thường xuyên có nề nếp, thực hiện nghiêm túc nên kết thúc công trình đưa vào sử dụng dễ dàng.

- Công tác bàn giao đã được chuẩn bị trước các điều kiện như lập quy trình vận hành, đào tạo cán bộ kỹ thuật quản lý công trình và công nhận vận hành.

b) Đối với các dự án bị kéo dài, chậm tiến độ dẫn đến chất lượng dự án đầu tư xây dựng kém.

Nguyên nhân các dự án chậm tiến độ thường nằm ở cả ba giai đoạn đầu tư, thường do các nguyên nhân chủ yếu sau:

- Cơ chế chính sách, quy định của pháp luật chưa đồng bộ và rõ ràng dẫn đến cơ quan giải quyết thi hành lúng túng, chậm trễ làm cho kế hoạch tiến độ triển khai dự án bị kéo dài.

- Công tác chuẩn bị đầu tư bị kéo dài do thủ tục hoặc chuẩn bị chưa tốt. Có nơi mắc sai lầm trong chủ trương đầu tư, có thể do qui hoạch sai hoặc chưa có qui hoạch, khi lập dự án thiếu điều tra nghiên cứu. Khi lập dự án phải thỏa thuận qui hoạch hoặc bổ sung qui hoạch với các sở, ngành làm cho công tác bị đầu tư bị kéo dài hàng quý, hàng năm.

- Công tác tổ chức đấu thầu, lựa chọn nhà thầu. Việc lựa chọn nhà thầu trong các khâu còn nhiều sơ hở, dẫn đến lựa chọn nhà thầu không đúng, không đủ năng lực tài chính, yếu về nguồn lực để thực hiện dự án. Sau khi chọn được nhà thầu nhưng việc quản lý nhà thầu thực hiện tiến độ đề ra còn nhiều vướng mắc, khó điều hành, xử lý chưa nghiêm, chưa dứt điểm...

- Công tác đền bù giải phóng mặt bằng tái định cư còn nhiều vướng mắc, thiếu cơ chế chính sách và nguồn tài chính. Năng lực của đội ngũ làm công tác đền bù giải phóng mặt bằng nhiều nơi còn thiếu tính chuyên nghiệp và thiếu tinh thần trách nhiệm.

- Trong giai đoạn triển khai thực hiện dự án.

- Xác định nhiệm vụ, quy mô công trình chưa rõ ràng, gò suất đầu tư thấp, hoặc tính hiệu quả đầu tư cao để công trình được đầu tư.

- Điều tra khảo sát không đầy đủ, khi thi công phải bổ sung hoặc thay đổi thiết kế.

- Chất lượng lập dự án chưa cao, đánh giá hiệu quả đầu tư, tác động môi trường chưa đầy đủ, công tác thẩm định điều tra chưa nghiêm túc... Điển hình các bài học trên đều xảy ra ở thủy điện sông Tranh 2.

- Kế hoạch đầu tư không rõ ràng, đầu tư tràn lan hoặc chia công trình ra nhiều gói thầu nhiều đơn vị cùng tham gia, khó quản lý và nợ đọng kéo dài, công trình chậm đưa vào phục vụ dẫn đến lãng phí thất thoát.

- Công tác giám sát kiểm tra chất lượng hiện trường nhiều nơi thiếu tính chuyên nghiệp, phương tiện lạc hậu, công nghệ chưa cao, phân công trách nhiệm cho đơn vị, cá nhân chưa rõ ràng.

- Giai đoạn đưa dự án vào sản xuất, sử dụng.

- Công tác nghiệm thu bàn giao chậm.

- Người quản lý khai thác sử dụng công trình không được tham gia từ giai đoạn lập dự án nên việc quản lý công trình còn nhiều bất cập.

- Công tác đầu tư thiếu đồng bộ, nên công trình không phát huy hết nhiệm vụ đặt ra. Ví dụ, các nhà máy nước sau khi xây dựng không hoạt động được vì phải chờ đầu tư hệ thống đường ống dẫn nước, nhà máy điện làm xong chờ đường dẫn điện, hồ chứa nước làm xong nhưng chưa có kênh mương. Điển hình như hồ chứa nước Cửa Đạt đã khánh thành 3 năm nay nhưng chưa xây dựng xong hệ thống Kênh Bắc.vv...

- Công tác đầu tư các thiết bị quan trắc, đo đạc, kiểm tra công trình sau khi hoàn thành chưa được coi trọng và đầu tư đúng mức.

- Công tác thanh tra kiểm toán, quyết toán chưa kịp thời.

Những thiếu sót nêu trên là do khâu lập kế hoạch tiến độ chưa bao quát, lường hết và đôi khi còn chủ quan lúng túng dẫn đến chất lượng dự án thấp.

Nhìn chung những dự án xây dựng công trình lập kế hoạch tiến độ phù hợp với điều kiện tự

nhiên, nguồn lực xây dựng công trình và tháo gỡ được những vướng mắc trong cơ chế thị trường, đồng thời lựa chọn được các nhà thầu có năng lực, xây dựng được ban quản lý dự án có tính chuyên nghiệp và tổ chức cao, phù hợp với từng giai đoạn đầu tư sẽ mang lại những công trình chất lượng cao và ngược lại. Đó là mối quan hệ tác động lẫn nhau giữa kế hoạch tiến độ thực hiện và chất lượng dự án xây dựng công trình.

5. Kết luận

Để dự án đầu tư xây dựng công trình đạt được hiệu quả cao, chúng ta không thể không quan tâm đến đến nội dung quản lý dự án đầu tư

xây dựng công trình trong suốt quá trình triển khai chúng, trong đó cần đặc biệt chú ý đến việc lập, thực hiện tiến độ thi công và giải pháp bảo đảm chất lượng dự án đầu tư xây dựng công trình; hai nội dung đó tác động lẫn nhau, hỗ trợ cho nhau để dự án đạt được hiệu quả, chất lượng cao hay thấp.

Người lập dự án đầu tư xây dựng công trình cần phải nghiên cứu kỹ lưỡng các nhân tố ảnh hưởng đến cả hai quá trình đó để thiết lập được mối quan hệ chặt chẽ, lường hết được những tình huống xảy ra để có bản kế hoạch tiến độ xây dựng hợp lý, công trình mang lại hiệu quả cao.

Tài liệu tham khảo

1. Tổng hội xây dựng, 2011. *Hội thảo thời gian thực hiện dự án đầu tư xây dựng ở Việt Nam*.
2. TS. Bùi Ngọc Toàn. 2008. *Quản lý dự án xây dựng; Nhà xuất bản giao thông vận tải*.
3. PGS.TS Trịnh Quốc Thắng, 2010. *Quản lý dự án đầu tư xây dựng; Nhà xuất bản xây dựng*.
4. GS.TS Trịnh Kim Truyền, 2010. *Nâng cao chất lượng thiết kế và thi công các công trình thủy lợi. Bài giảng lớp chỉ huy Trưởng công trường và Giám sát thi công*.
5. Bùi Mạnh Hùng – Lê Thanh Huân, 2012. *Giám sát thi công và nghiệm thu công trình xây dựng; Nhà xuất bản xây dựng*.

Abstract

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PLAN AND PROGRESS OF PROJECT IMPLEMENTATION AND QUALITY OF CONSTRUCTION INVESTMENT

Management of construction projects is an important subject in the field of construction investment. It is crucial for business success or failure of the market mechanism, contributing significantly to the social security and and development of the country. The article presents the concepts of quality of construction projects and planning the implementation progress of the project; analysis of the relationship between them and impact on each other to achieve good quality or not. In addition, the paper also shows a number difficulties and disadvantages, and experiences to help investors actively overcome.

Keywords: *planning for progress, quality of construction.*

Người phản biện: **GS.TS. Vũ Thanh Te**

BBT nhận bài: 13/6/2013

Phản biện xong: 20/6/2013

THÔNG TIN
